

Sygn. akt VI Ga 197/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Bober (spr.)

Sędziowie: SO Anna Walus – Rząsa

SSR del. Marta Zalewska (spr.)

Protokolant: inspektor Agnieszka Chmiel

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: J. J. - K.

przeciwko: (...) Sp. z o.o. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda co do pkt II i III wyroku i apelacji pozwanego co do pkt I i III wyroku Sądu Rejonowego w Przemyślu V Wydziału Gospodarczego z dnia 8 grudnia 2014 r., sygn. akt V GC 36/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i III w ten sposób, że:

I. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. w S. na rzecz powoda J. J. - K. kwotę 13.530,00 zł (trzynaście tysięcy pięćset trzydzieści złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 23 grudnia 2012r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.753,00 zł (dwa tysiące siedemset pięćdziesiąt trzy złote) tytułem kosztów procesu,

2. oddala apelację powoda w pozostałej części,

3. oddala apelację pozwanego w całości,

4. umarza postępowanie apelacyjne w zakresie cofniętej części apelacji powoda,

5. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.021,00 zł (dwa tysiące dwadzieścia jeden złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód J. J. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Sp. z o.o. w S. kwoty 14.505,50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. W uzasadnieniu powód podał, iż strony zawarły ustną umowę, na podstawie której powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zobowiązał się do wykonania dozwolonych przepisami prawa czynności przedegzekucyjnych zmierzających do odzyskania wierzytelności od dłużników pozwanego. Strony ustaliły wysokość wynagrodzenia na poziomie 10% od kwoty wyegzekwowanej

należności głównej i 30% od należności odsetkowych. Termin płatności określono na 14 dni od otrzymania faktury. Strony nie podpisały projektu pisemnej umowy ze względu na postawę pozwanego, który przedkładał ustalenia ustne i efekt czynności nad stroną formalną. Na skutek działań powoda dłużnik (...) Spółka z o.o. zapłaciła na rzecz powoda kwotę 97.522,03 zł. Pozwany pomimo zawartej umowy i otrzymania faktury nie zapłacił ustalonego wynagrodzenia.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu (k. 75-79). Zarzucił brak jakiegokolwiek umowy pomiędzy stronami. Zarzucił również, iż to działania zlecone K.adw. M. M. doprowadziły do powstania tytułów egzekucyjnych przeciwko dłużnikowi oraz wyegzekwowania żądanych należności. Pozwany zarzucił też, iż powód nie wykazał związku przyczynowo – skutkowego między własnymi działaniami, a spełnieniem świadczenia przez dłużnika (...) Sp. z o.o. Według pozwanego podjęcie rzekomych działań bez podpisania umowy przeczyłoby profesjonalizmowi powoda.

Sąd Rejonowy na rozprawie przesłuchał świadków, dopuścił dowody z dokumentów oraz e-maili, przesłuchał strony procesu i na tej podstawie w dniu 8.12.2014r. wydał wyrok, w którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6765 zł z ustawowymi odsetkami od kwot: 5500 zł od dnia 14 grudnia 2012r., 1265 zł id dnia 23 grudnia 2012r.; w pozostałej części oddalił powództwo, a koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł.

Podstawą wydania tego wyroku były następujące ustalenia i ich ocena prawna:

Strony sporu zawarły ustną umowę zlecenia na podstawie której powód J. J. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zobowiązał się do podjęcia czynności zmierzających do wyegzekwowania należności od niektórych dłużników pozwanego (...) Sp. z o.o. w S.. Projekt pisemnej umowy i pełnomocnictwo zostały przesłane do pozwanego. Do podpisania tej umowy nigdy nie doszło. Powód otrzymał z księgowości pozwanego dokumenty dot. zadłużenia B. B., M. B., J. D. oraz (...) Sp. z o.o. w R.. Strony ustaliły wysokość wynagrodzenia na poziomie 10% wyegzekwowanej należności głównej i 30% należności odsetkowych i kosztów procesu. Powód podjął działania zmierzające do odzyskania należności od dłużników. Powód kierował pisemnie wezwania do zapłaty do Spółki (...), prowadził korespondencję mailową oraz wykonywał telefony w sprawie spłaty zadłużenia. Równoległe działania windykacyjne poprzedzone staraniami o uzyskaniu tytułu egzekucyjnego przeciwko (...) Polska i innych dłużników prowadziła K.adw. M. M.. Działania te polegały na prowadzeniu spraw sądowych przeciwko dłużnikom, a następnie podobnie jak w przypadku powoda na kierowaniu wezwań do zapłaty i prowadzeniu rozmów w sprawie spłaty zadłużenia. Efektem wszelkich działań windykacyjnych była zapłata przez (...) Spółka z o.o. całości zadłużenia. Sąd Rejonowy przyjął, iż powód umówił, iż jego wynagrodzenie uzależnione będzie od efektów jego działania, zatem występując z roszczeniem o zapłatę całości wynagrodzenia był zobowiązany wykazać, iż to właśnie jego działania doprowadziły do windykacji długu. Przyjął iż podejmowane działania przedegzekucyjne zarówno przez powoda jak i K.adw. M. M. były konieczne dla pomyślnego rozwiązania. W warunkach tej konkretnej sprawy efektywność działania powoda stała się kwestią oceną wobec braku jednoznacznych dowodów na wyjaśnienie tej kwestii. W tej sytuacji efekt działań powoda Sąd Rejonowy ocenił jako pozytywny tylko w połowie. Dopiero, gdyby powód przedstawił potwierdzenie, iż wyłącznie jego działania zapewniły sukces, mógłby w całości żądać umówionego wynagrodzenia. Rozstrzygnięcie to nie było związane ze stosowaniem obniżenia wynagrodzenia, a oceną efektów działań powoda (art. 734 § 1 i 735 § 1 k.c). Odsetki od wynagrodzenia za windykację należności zasądzono od dnia 23 grudnia 2012 r. ponieważ taki termin zapłaty tej części wynagrodzenia strony ustaliły pomiędzy sobą (k. 64). O kosztach procesu orzeczono w oparciu o art. 100 k.p.c. z powodu uwzględnienia tylko połowy żądań powoda.

Powyższy wyrok w zakresie **pkt II i III zaskarżył powód**. Wyrokowi temu zarzucił:

- naruszenie przepisów art. 735 kc poprzez błędne jego zastosowanie i wykładnię, tj. uwzględnienie jedynie połowy kwoty wynagrodzenia, gdy tymczasem sąd ustalił, iż strony umówiły się co do wysokości wynagrodzenia;

- naruszenie art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i przyjęcie przez sąd, iż zarówno powód jak i drugi pełnomocnik pozwanego działali równoległe, podczas gdy z tego materiału dowodowego

wynika, iż drugi pełnomocnik przystąpił do czynności windykacyjnych , gdy większość należności przysługującej stronie pozwanej została zapłacona po podjęciu czynności przez powoda.

Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie kwoty 14.505,50 zł z ustawowymi odsetkami od kwot: -13.240,50 zł od dnia 14.12.2012r., - 1265 zł od dnia 23.12.2012r., uchylenie pkt II wyroku i zasądzenie w całości od pozwanego na rzecz powoda kosztów za I i II instancję.

Na rozprawie pełnomocnik powoda cofnął apelację w zakresie odsetek ustawowych od dnia 14.12.12r. do dnia 22.12,12r.

W odpowiedzi na apelację powoda pozwany wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz pozwanego w całości. W uzasadnieniu zaprzeczył, by strony zawarły ustną umowę zlecenia windykacji pozasądowej , a spełnienie świadczenia przez dłużnika pozwanego było konsekwencją działań podejmowanych przez Kancelarię Adwokacką, a nie działań podejmowanych przez powoda, które polegały jedynie na telefonicznym kontakcie z dłużnikiem. Skoro powód działał bez zlecenia , według art. 753 i 754 kc nie może żądać zapłaty za to wynagrodzenia.

Apelację złożył również pozwany, zaskarżając **pkt I i III** wyroku . Wyrokowi temu zarzucił:

- naruszenie przepisów art. 734 kc w zw. z 735 kc w zw. z art. 68² kc poprzez błędne przyjęcie, iż doszło między stronami do zawarcia ustnej umowy , tymczasem powód przedstawił pozwanemu jedynie projekt umowy na piśmie , a z którego treści wynikało, iż czynności windykacyjne powód wykonuje jedynie na podstawie tej umowy oraz potwierdzenia zlecenia windykacji , a do podpisania tego projektu nigdy nie doszło i pozwany nigdy nie przyjął oferty w sposób dorozumiany;

- naruszenie art. 361 kc poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i przyjęcie, iż działanie powoda pozostawało w związku przyczynowym z zapłatą długu przez dłużnika pozwanego, gdy tymczasem tego związku powód nie wykazał,

- naruszenie art. 99 § 2 kpc poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i przyjęcie , iż powód był umocowany do działania w imieniu pozwanego, gdy tymczasem pełnomocnictwo ogólne winno mieć formę pisemną p/r nieważności , a pozwany nigdy takiego pełnomocnictwa nie podpisał,

- naruszenie art. 100 kpc poprzez wzajemne zniesienie kosztów , podczas gdy koszty te winny być nałożone na powoda, gdyż określenie należnej powodowi sumy zależało od oceny sądu;

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż między stronami doszło do zawarcia ustnej umowy , podczas gdy strony nie prowadziły współpracy i działanie powoda miało jedynie na celu przypisanie swoim działaniom faktu zapłaty długu przez dłużnika, gdy tymczasem był to skutek działania kancelarii adwokackiej pozwanego, a fakt otrzymania z księgowości dokumentów dot. dłużników pozwanego nie świadczył o zawarciu umowy windykacji.

Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie w całości od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za I i II instancję.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości. Podzielił argumentację strony pozwanej o tyle, iż stwierdził iż w przypadku umowy zlecenia przepis art. 361 kc nie znajduje zastosowania , skoro strony umówiły się o wysokość wynagrodzenia, zaś odnośnie pełnomocnictwa było ono ustne, udzielone na podst. art. 99 § 2 kc. Zdaniem powoda sąd zastosował przepis art. 69 kc poprzez prawidłowe przyjęcie, iż strony zawarły umowę poprzez wydanie powodowi przez pozwanego dokumentów , na podstawie których powód podjął niezwłocznie czynności windykacyjne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda była zasadna w części, zaś brak było podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego.

Sąd w całości podzielił ustalenia faktyczne sądu I instancji w dużej mierze oparte na domniemaniach faktycznych (art. 231 kpc), iż doszło między stronami do zawarcia ustnej umowy windykacji należności na spotkaniu powoda z prezesem zarządu pozwanego , na którym strony umówiły się na wynagrodzenie z tego tytułu w wysokości 10% wyegzekwowanej n.gł i 30% odsetek ustawowych. Wskazują na to następujące dowody: precyzyjne szczegółowe zeznania powoda , zeznania św. R. M. , który potwierdził, iż skojarzył obie strony, bo sam miał zawarte z powodem ustne umowy windykacji , a powód w tych działaniach był skuteczny oraz potwierdził rozmowę z prezesem zarządu pozwanego, który mówił mu, że powód działa w kierunku windykacji (k. 160/2). Po cóż strony miałyby się spotykać w dniu 14.09.12r., gdy tymczasem na ten dzień pozwanego reprezentował zawodowy pełnomocnik , który dniu 27.04.12r. składa pozew do sądu, a nakaz zapłaty w epu uzyskuje w dniu 10.07.12r.; po cóż pozwany miałby wręczać powodowi dokumenty wskazujące na wiarygodności pozwanego i umożliwiające podjęcie powodowi działań windykacyjnych; jak wyjaśnić działanie windykacyjne powoda w postaci kierowania do dłużnika pozwanego S. wezwania do zapłaty w dniu 19.09., licznych wezwań telefonicznych we wrześniu i październiku, przesłania do S. w dniu 10.10.nakazu zapłaty , w dniu 11.10.pisma o sposobie zaliczenia wpłat i wezwania do zapłaty, gdyby uznać, iż do zawarcia umowy nie doszło ? Brak kontrdowodu na szczegółowe i jednolite, tj. zgodne z twierdzeniami pozwu zeznania powoda na okoliczność przebiegu spotkania z pozwanym i jej prokurentem w dniach kolejno: 19.10. i 29.11.12r. Zwłaszcza brak w sprawie dowodu z zeznań św. T. S. , które to pozwoliłyby ewentualnie obalić wersję zdarzeń powoda odnośnie okoliczności wystawienia fv na błędną siedzibę i termin płatności 3 dni oraz odrębne poprawki prokurenta na tej fv i wystawienie na tej podstawie nowej prawidłowej fv na uzgodnioną kwotę 11 000 zł netto. Niewiarygodna była również treść pisma strony pozwanej z dnia 6.12..12r., za którym pozwana odesłała fv. W uzasadnieniu pisma twierdziła, iż nie chcieli z dłużnikiem wchodzić w spór sądowy, dlatego rozważali zlecenie windykacji, gdy tymczasem w sprawie tegoż dłużnika powód otrzymał od pozwanego nakaz zapłaty. Skoro wg twierdzeń strony pozwanej nie było potrzeby windykacji wobec S. , bo mieli sprawę już w sądzie, po co zatem wręczali powodowi dokumenty w postaci dokumentów przedsądowych i sądowych, po co w ogóle doszło do spotkania?. Sam świadek B. K., księgowa pozwanego zeznała, iż dokumenty, które otrzymał powód na tym spotkaniu, były już w sądzie. Nie przekonują w tym przedmiocie tłumaczenia pozwanego, że dokumenty te dała powodowi księgowa przez pomyłkę, a powód to wykorzystał. Był przy tym przecież prezes zarządu pozwanego. Ponadto na ustne ustalenie stron w zakresie podjęcia przez powoda czynności windykacyjnych oraz w zakresie wysokości wynagrodzenia wskazuje e-mail z daty 21.09. i 26.09., którymi powód przesyła pozwanemu pisemną umowę i pełnomocnictwo celem jej odpisania przez pozwanego oraz e-maili z daty 29.11.12r., w którym powód wyraża zgodę na odroczenie terminu zapłaty podatku VAT z fv do dnia 22.12.12r. oraz poprawiona fv. Zważyć też należy, iż treść przesłanego pełnomocnictwa nie obejmuje pełnomocnictwa do czynności egzekucyjnych sądowych , lecz jedynie czynności windykacyjne pozasądowe. Wszystkie te wskazane okoliczności czynią prawdziwą wersję wydarzeń powoda. Zdaniem sądu to pozwany w obecnym procesie sądowym próbował wykorzystać fakt, iż po uzgodnieniu ustnie wszystkich warunków umowy i obietnicy podpisania jej w terminie późniejszym, ostatecznie nie odesłał powodowi podpisanej umowy i pełnomocnictwa, z czego uczynił podstawę do formułowania wszystkich swych zarzutów procesowych. Zważyć przy tym należy, iż pełnomocnictwo to z uwagi na brak w przedmiocie umowy czynności procesowych nie było pełnomocnictwem procesowym , zatem nie znajdowały do niego zastosowania przepisy kpc, w tym art. 89 kpc (forma pisemna pełnomocnictwa).

Zasadnie natomiast powód podniósł w apelacji kwestię wysokości wynagrodzenia z tytułu ustnie zawartej umowy zlecenia . Przepis art. 735 kc stanowi, iż wynagrodzenie należy się w wysokości umówionej , a zatem nie znajduje tu zastosowania zasada adekwatnego związku przyczynowego między realizacją zlecenia przez powoda a rezultatem w postaci spłaty długu przez dłużnika mocodawcy. Umowa zlecenia nie jest bowiem umową rezultatu, lecz umową starannego działania, a brak podstaw prawnych i faktycznych w świetle okoliczności sprawy , by zarzucać powodowi niestaranne działanie. Powód w ramach treści ustnego zlecenia podjął od samego początku konsekwentnie działania, by dłużnik spłacił dług. Bez znaczenia pozostaje, czy wpłynęły one i w jakim stopniu (sąd I instancji niezasadnie i dowolnie przyjął 50%) na spłatę tego długu. Wynagrodzenie miało być płatne wg zasady : 30 % zapłaconej należności odsetkowej oraz 10% zapłaconej należności głównej. Do takiej zapłaty długu przez dłużnika doszło, zatem umówione dla powoda wynagrodzenie stało się wymagalne, z tą wszakże korektą, iż powód wyraził zgodę na prośbę zresztą

pozwanego, by wynagrodzenie to zmniejszyć do kwoty 11.000 zł netto , co dało kwotę brutto w wysokości, objętej pkt I wyroku SO w Rzeszowie, z terminem płatności skorygowanym na rozprawie apelacyjnej przez powoda: 22.12.12r.

Z tych względów apelację pozwanego sąd oddalił na podst.. art.385 kpc, zaś zmienił wyrok Sądu Rejonowego na skutek częściowo zasadnej apelacji powoda na podst. art. 386 § 1 kpc.

W pkt 4 wyroku sąd orzekł na podst. art. 391 § 2 kpc , co nie wpłynęło na koszty postępowania , bowiem cofnięcie apelacji dotyczyło jedynie części odsetek ustawowych, a te nie wchodziły do w. p.z.

Koszty procesu w I i II instancji sąd odwoławczy stosunkowo rozdzielił na mocy art. 100 kpc.

Za I instancję: w.p.s. wynosiła kwotę 14.506 zł , sąd uwzględnił powództwo w zakresie kwoty 13.530 zł (w.p.s. po zaokrągleniu), co stanowiło 93% wygranej powoda. Tym samym pozwany wygrał w 7%. Koszty powoda to : opłata od pozwu 726 zł i koszty zastępstwa procesowego 2417 zł , a 93 % sumy tych kosztów dało kwotę 2.923 zł . Koszty pozwanego to koszty zastępstwa procesowego 2417 zł , a 7% tej kwoty dało kwotę 170 zł. Po wzajemnej kompensacie tych kosztów należne dla powoda koszty w I instancji to kwota, objęta pkt III wyroku.

Za II instancję co do apelacji powoda : w.p.z. była kwota 7.741 zł. Koszty powoda to opłata od apelacji 388 zł , koszty dojazdu do sądu zawodowego pełnomocnika 735,50 zł oraz wynagrodzenie 600 zł. Powód wygrał co do kwoty 6.765 zł w ramach kwoty zaskarżonej, co stanowiło 87 % , co łącznie dało kwotę 1499 zł. Pozwany wygrał odpowiednio w 13% , co dało należną mu kwotę kosztów z tytułu apelacji powoda 78 zł. Po kompensacie tych kwot , dało to różnicę na rzecz powoda **1421 zł**. Co do apelacji pozwanego sąd oddalił ją w całości, zatem należne koszty stronie przeciwnej to minimalne wynagrodzenie radcowskie **600 zł** , łącznie kwota objęta pkt 5 wyroku.